

Vriendenbrief

NATIONAAL MONUMENT KAMP VUGHT

Fedor de Beer

HET KINDERTRANSPORT

Van Goor

Plotseling werd het stil

Ze jengelden soms en zaten weleens in de weg. Ze waren Joods en mochten niet langer dromen van een toekomst. Op 5 juni 1943 speelden ze nog buiten. Twee dagen later werd het stil in Kamp Vught. In twee 'ladingen' waren bijna 1300 kinderen op de trein gezet naar Westerbork en verder. De kindertransporten. Het blijft een van de meest afgrijselijke gebeurtenissen in de geschiedenis van Kamp Vught. Opvoedingsfilosoof Fedor de Beer (1975) raakte er zozeer door geïnspireerd dat hij er een kinderboek aan wijdde: *Het Kindertransport*. Bij de jaarlijkse herdenking, op 8 juni 2014, wordt het boek officieel gepresenteerd.

Lees verder
op pagina 2

▼ Vervolg van voorpagina

“Fascinerend is het toch, onbegrijpelijk voor ieder weldenkend mens, dat zo veel kinderen in één klap uit de geschiedenis konden worden gewist. Dat waanidee van Hitler, dat alle Joden dood moesten, wat dat betekende voor gewone mensen, daarover wil ik kinderen aan het denken zetten. Daar is dit boek voor bedoeld”, zegt Fedor de Beer. “Ik wil kinderen laten beseffen dat oorlog altijd over gewone mensen gaat en niet over grote namen of getallen. De kinderen uit het kindertransport zijn meer dan namen op een transportlijst; het waren kinderen als de lezers van nu met dromen over een toekomst die voor hen eindigde in een trein naar Sobibor. Kinderen van wie ik me bij het schrijven steeds afvroeg: wat zou er zonder oorlog van hen geworden zijn?”

De vraag is hoe een dergelijk verhaal gaat leven bij kinderen zonder dat het afschrikt. De Beer heeft er in zijn spannend geschreven boek voor gekozen om het verhaal in de 21ste eeuw af te laten spelen. Marit, de hoofdpersoon uit *Het Kindertransport*, is 13 jaar en geboren in het jaar 2000. “Zij is een kind van deze tijd en dus herkenbaar. Marit krijgt de hele geschiedenis op haar bord, die duidelijk maakt wat voor ergs er toen is gebeurd. De puzzel die ze voorgeschoteld krijgt, leidt haar en de lezers naar de treinen vol kinderen die begin juni 1943 van Vught naar Westerbork vertrokken. Met de dood van haar oma Vliegmachien dringt het verleden haar leven binnen; van toen naar nu, én van nu naar toen. En precies daar zit ook de lucht en hoeft het verhaal niet te eindigen in een gaskamer.”

Fedor de Beer kreeg het idee voor het boek nadat hij in Yad Vashem was geweest, de Israëlische herdenkingsplaats van de Holocaust. “Steeds vaker ontdekte ik dat veel verhalen niet zijn overgebracht op kinderen, ook bij joodse kinderen, vooral omdat het nog te dichtbij was. Mijn opa heeft niet echt veel meegemaakt, maar ik merkte dat ook hij er met zijn eigen kinderen eigenlijk nooit veel over gesproken heeft. Dit boek gaat daarom ook over verwerking en over relaties.” Het boek - bedoeld voor kinderen tussen 11 en 14 jaar - is fictie, ver-

Fedor de Beer (foto: Wilco van Dijen)

zonnen, maar de historische context klopt. Zo is er bijvoorbeeld in verwerkt hoe Kamp Vught óók werd gebruikt om onschuldige Nederlanders te gijzelen. Daarnaast stipt het een aantal oorlogsthema's aan, zoals het omstanderdilemma, de drang tot overleven en de grote vraag: waarom werden al deze kinderen van hun toekomst beroofd?

Wat zich in het kamp precies afspeelde, heeft De Beer grotendeels onbeschreven gelaten. “Het dagelijkse leven in Kamp Vught paste niet bij de manier die ik heb gekozen om het verhaal van de kindertransporten te vertellen. Ik hoop wel dat het helpt ook daarvoor interesse te wekken maar voor het beeld daarvan moet je toch echt naar het museum in Vught toe.” ■

Henk Mees, journalist

Fedor de Beer (1975) is medewerker van het Kenniscentrum 'Kwaliteit van leren' en docent (opvoedings)filosofie. Na de pabo studeerde hij filosofie en pedagogiek aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Het boek 'Het Kindertransport' verschijnt in april 2014 bij Uitgeverij Van Goor, onderdeel van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum. Te koop in onze museumwinkel vanaf april (€15,99).